

Niderla, Anna

Język w Internecie

Etnolingwistyka 20, 424-425

2008

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Dochodzi do wniosku, że bez reformy form adresatywnych nie da się odblokować derywacji feminatiwów.

Ważną częścią pracy jest analiza badań ankietowych dotyczących wpływu rodzaju gramatycznego na stereotypizację płci. Wyniki eksperymentu wskazują, że sam rodzaj gramatyczny rzeczownika nie stereotypizuje płci bezpośrednio, czyni to dopiero rodzaj męski współdziałający z kategorią liczby pojedynczej. Łaziński wnioskuję, że wpływ gatunkowych nazw męskich liczby mnogiej na stereotypizację męską w polszczyźnie nie jest znaczny, więc nie należy z nim walczyć. Należy za to dążyć do równowagi w systemie słotwórczym poprzez zwiększanie liczby derywatów żeńskich.

Zarówno książka *Lingwistyka płci*, jak i *O Panach i Paniach* są ważnymi opracowaniami w dziedzinie *gender studies* na gruncie polskim.

Szpyra-Kozłowska i Karwatowska wskazują pięcioletnią drogę wprowadzenia demokratycznych zmian w języku polskim i twierdzą, że jesteśmy dopiero na etapie pierwszym — rozpoznawania, opisywania i analizowania seksizmu językowego. Łaziński przy wszystkich różnicach w podejściu do zagadnienia i nieakceptowaniu tezy o seksistowskim charakterze polszczyzny, również popiera dążenie do usuwania asymetrii w wyrażaniu płci w języku, a co za tym idzie, poprawy językowego statusu kobiety. Akceptuje konieczność przeprowadzenia w polszczyźnie reform usprawniających komunikację oficjalną oraz wskazuje możliwe rozwiązania i przeszkody w ich realizacji. Jednak prognozując ewentualne powstanie uniwersalnego wzoru adresatywnego, autor przypuszcza, że znajdują one niewielu zwolenników. Czy słusznie? Język pokaże.

Anna Niderla

JĘZYK W INTERNECIE

Jan Grzenia, *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006, 214 s.

Internet to zjawisko interdyscyplinarne. Od kilku lat jest przedmiotem szczególnego zainteresowania wielu dyscyplin, w tym również humanistycznych: socjologii, psychologii, kulturoznawstwa, medioznawstwa. Także dla filologów stał się nie tylko narzędziem pracy, ale i obiektem badań.

Książka Jana Grzenia stanowi wprowadzenie do problematyki komunikacji językowej w Internecie. Jej celem nadrzędnym jest: „określenie stanowiska lingwistyki wobec Internetu traktowanego jako miejsce porozumiewania się [...]” (s. 8).

Autor podejmuje próby charakterystyki komunikacji internetowej jako zjawiska językowego. W pierwszej części: *Komunikacja językowa w aspekcie technologicznym*, przybliża

dyscyplinę naukową zwaną *computer — mediated communication* (CMC). Wskazuje na najważniejsze dokonania na tym gruncie, w różnych zakresach, m.in.: ogólnych zagadnień CMC (S. Barnes, C. Thurlow, L. Lengel, A. Tomie, L. Pemberton i S. Shurville), zagadnień związanych z cyberkulturą (D. Bell i B. M. Kennedy), Internetem jako medium masowym (Barbara K. K. Kaye i Norman J. Medoff), jak również dyscyplin węższych, m.in.: socjologii Internetu (H. Rhengold, Slevin), psychologii komunikacji internetowej (P. Wallace), problematyki płci (A. Bruckman, K. Hall), i innych. W dalszych fragmentach tego rozdziału badacz definiuje *Internet*, pokazuje jego komunikacyjne właściwości jako medium oraz zestawia z innymi mediami (prasą, radiem, telewizją). Poświęca sporo miejsca na charakterystykę internetowych kanałów przekazu, jak: grupy dyskusyjne, gry internetowe, poczta elektroniczna czy World Wide Web (WWW), a także opis typów komunikacji w Internecie i tekstów funkcjonujących w jego obrębie oraz specyfiki użytkowników Internetu. Analizie zostały poddane także inne istotne parametry komunikacji, jakimi są czas i miejsce.

Część druga książki, została poświęcona opisowi komunikacji elektronicznej. Autor przywołuje tutaj interesujące, szczególnie dla lingwistów, pojęcie *hipertekstu*. Za jego twórcę uznaje się Vannevara Busha, zaś za autora terminu i jego koncepcji — Teda Nelsona. Badacz podaje różne definicje *hipertekstu* funkcjonujące w literaturze przedmiotu i proponuje własną, będącą kompilacją już istniejących. Zgodnie z tą definicją, hipertekst to:

„1. Tekst elektroniczny zawierający widoczne odsyłacze do innych tekstów, do których dostęp można uzyskać po kliknięciu na odsyłacz; tekst taki charakteryzuje się multilinearnością.

2. Komputerowa metoda prezentacji powiązanych ze sobą informacji tekstowych.

3. System interaktywnej nawigacji między połączonymi fragmentami tekstu, w którym różne słowa (hiperłącza) prowadzą do dalszych informacji” (s. 82).

W części trzeciej autor omawia typowe internetowe sytuacje komunikacyjne oraz ich właściwości jako aktów komunikacyjnych (dialogowość, spontaniczność, kolokwialność, sytuacyjność, multimedialność, hipertekstowość, hierarchiczność, automatyzacja, dynamiczność, zasięg, trwałość). W tym rozdziale znajdują swoje miejsce także zagadnienia ściśle językowe: pisownia internetowa i jej modyfikacje, leksyka internetowa: adresy elektroniczne, pseudonimy (nicki), emotikony, akronimy. Interesującym i ważnym zagadnieniem, które zostało poruszone w tej części, jest problem internetowych gatunków tekstu. Autor wyodrębnił 13 gatunków (należą do nich między innymi: biuletyn elektroniczny, blog, FAQ — poradnik

internetowy, formularz elektroniczny, gry tekstowe, komentarz stron, księga gości, list elektroniczny, czat, sygnatura, wątek), a ponadto struktury podgatunkowe, które określa mianem „hybryd gatunkowych” (są wśród nich: e-zine, czyli czasopismo internetowe, gazeta elektroniczna, portal, witryna WWW). Rozdział zamykają rozważania na temat wpływu Internetu na zróżnicowanie językowe, w których autor stwierdza: „[...] Nietrudno zauważyć, obserwując komunikację internetową, iż powstaje w jego obrębie wiele małych grup, które następnie kształtują własny język, oczywiście jako podstawę wykorzystując język potoczny, następnie wzbogacony o konwencje przyjęte w Internecie, a na samym końcu o pewne specyficzne dla danego środowiska środki werbalne. [...] W obrębie sieci formują się różnego rodzaju odmiany językowe, które dość szybko tworzą własne konwencje komunikowania [...]” (s. 192). W opinii autora, proces ten doprowadzi w przyszłości do wytworzenia się języka elektronicznego.

Książka J. Grzeni jest niezwykle cenną publikacją dla każdego, kogo interesują komunikacyjne i językowe aspekty Internetu. Porządkuje zagadnienia pojęciowe i terminologiczne, przygotowując tym samym grunt do dalszych badań w tym zakresie. Wyjątkowo przydatne są odsyłacze do konkretnych tekstów i aktualnych stron internetowych, które ułatwiają poruszanie się w wirtualnej przestrzeni, bo jak stwierdza autor: „[...] dobre poznanie samego medium jest niezbędne do jego właściwego wykorzystania i zrozumienia komunikacji, która dzięki niemu się dokonuje” (s. 197).